

modi vœcigalibus adiunge, que imposita sūt se sol
uuntur in aliquibus domibus publice depatatis, vt
res aliquæ in eis vendantur, appendantur, aut mensu
rentur, nempe triticum, & alia grana, oleum, pices,
& similia.

Ad portoria, seu pedagia, suo modo spectant
vœcigalia, que ex pecudibus, & armentis, locum
tuntrum in transiit corum, per pontem, aut per aliqua
alia loca, in quibus constitutum est, ut aliud eo
rum transiit soluat. Atque inter alia eiusmo
de vœcigalia, interclum in hoc regno est constitutum,
ut soluat ad iuram, hoc est, si pecudes, aut armata
ad certum numerum perueniant, ut soluat vœ
num, quod receptor eius tributi elegit, modo non
sit, quod tantinabulum defert, & quasi dux est cat
erorum.

2. Pertinet etiam vœcigal illud ex eiusmodi anima
libus, quod montado ac ferutum vocat, & soluit
ob transiit corum à termino in terminum, iuxta
diuisionem terminorum ad id prescriptum in hoc
regno: itemque dum eiusmodi animalia vendenda
deferuntur ad nundinas, aut mercados, quos in hoc
regno vocant. De quo vœcigali, in qua quantitate,
& vbi soluentur sit, longus sermo habetur libr. 9.
noue collectionis titulo vœgilio septima iuncta.
vlt. tit. 3.

3. Quod pro ducatu per aliquem locum soluitur,
aut pro protectione, vt securis homines, ipsorum
que res, transiit, si tanquam tributum sit impo
situs, quod teneantur omnes soluire, guidagium
appellatur. Quod vero soluitur à priuatis ijs, qui
suas operas eis locat, vt illos ducant ac protegant
in itinere aliquo, non est tributum, licetque acci
pitur, etiam ex ijs, qui immunes sunt à solutione
quorunque tributorum, vt sunt Ecclesiastica
personæ.

4. Vœcigal solet imponi sali, quod conficitur, aut ex
trahitur de terra: euimodique vœcigalia familiaria
peculiariter nomine dicuntur in iure. Ex picebus et
iam, qui capiuntur, solet pectoribus plerique in
locis vœcigali imponi. Multis etiam alijs rebus vœ
gal est impositum.

5. Non ideo vero nobis hoc loco animus tradere in
particulari notitiam vñnerium vñnerum vœcigali:
id enim laboriosum est valde, per difficultate
que ac molestia, præstent cum res hæc valde in
constans ac varia sit non solum in diversis regnis ac
locis, pro diueritate statutorum ac consuetudinum
eius, sed etiam in uno & eodem regno ac
loco temporis progressu: meliusque tributa in
singulari, & que res exempta sint, vt ex eis tributa
non soletur, addicunt experientia in quoquoque
loco, ex ipsius penitentibus, & interrogatoribus
causis conscientia, quare possint certis regulis, aut
traditione tradi ac comprehendendi. Que tamè cieta
sunt, & qua tribus disputationibus sequentibus ad
denuo proponendum censimus, ad aliquam ma
rem illorum notitiam.

6. Illud est obseruantum, à vœcigalibus soluendis
neminim conferi exemplum, nisi peculiariter sit ex
eiusmodi, aut aliquo, vel ab aliquo, aut ab omni
bus vœcigalibus, soluendis eximi. Lomini, leg. à
præstatione, & l. à legis. C. de vœcigalibus, & l. à
tit. 7. part. 5. Quare ij nobiles, quos in hoc regno
hidalgos vocant, licet immunes sint à solutione tri
butorum præfite sumptorum, de quibus disputatione
precedente dictum est, immunes tamen non sunt
à solutione vœcigalia, eorumque, que à vœcigala
bus sunt affinia. Ecclesiastici uero, qui immunes
sunt ab omnibus vñnerum tributis, sumptu tribu
torum nomine late, immunes quoque sunt, etiam à
vœcigalibus soluendis, nisi negotiorum proprie
tatem ea enim, in quibus certi negotio pro
vocant.

D Icendum peculiariter est de duabus tri
butis, que vœcigalibus sunt affinia, & cu
eis computanda, iuxta ea que duabus
precedentibus disp. dicta sunt. Nempe de
Alcauala, hac, & sequenti disputatione, & de tri
buto impositione Lufitanio disp. 665.

Quod ad Alcaualam attinet, ergo huius tribu
ti, quo ita nuncupatur, hec fuit in hoc
Castelle regno, ut ex varijs historijs referunt Laf
fart de decima uentionis in prelatione à numero
19. & alij. C. Rex Alfonsi undecimus, aut (ut alij)
vocant

S V M M A R I V M .

1. *Alcauala origo, & unde dicitur quid sit, & in qua quantitate a principio, & temporis progressu, fuerit concessa.*
2. *Alcauala ex renditione soluitur, & ex permutatione duplex, & quis eam soluat in hoc regno, & quis in Lufitania.*
3. *Qui alcualam soluere tenentur, & qui ab ea solue dant exempti.*
4. *Alcauala non debet Rex ex rebus ipsius, que ren
duntur, aut permuntantur. Neque item illam debet
in aliquo loco dominus datus alcualam eis loci.*
5. *A solutione alcualam immunes sunt Ecclesiastici, nisi quando negotiantur. Neque lati immunes ab ea
sunt, ex eo quod vendant Ecclesiastici, qui in de
fensione laicorum vendentium res ad Ecclesiasticos tran
seunt cum uere, ut inde alcualam soluitur.*
6. *Commentarij in hoc regno & in Lufitania, quoniam
immunes sint, aut non sint, à solutione alcualae.*
7. *Alcauala quoque debetur ex re individua laico
cum Ecclesiastico communis, si vendatur, aut per
mutetur.*
8. *Alcauala quoque debetur ex fructibus rei eccl
esiasticae, quos ex ea recipit laicus.*
9. *Alcauala debetur, si tali us in aliquod suum donatum
aut emptum ex Rego, tertiarum decimam Eccles
iarum bius erit vendit, aut permuntat.*
10. *Ex iure illo id debent possessores illius ecclesiasticum
soluendum, quod ex bonis ecclesiasticis in hoc regno
Regi soluitur.*
11. *Ecclesiastici, qui ab Alcauala solutione ei immuni
si, moriori, atque hereditate iacent in abu
sto venduntur aliqua bona ad satisfaciendum, cre
ditibus defuncti, utrum ex tali venditione debeat
tur alcualam, non.*
12. *Alcauala non debetur ex bono aliquo creditis la
centis vendito, si successor postea illam adiens sit Ec
clesiasticus, qui si definitus sit Ecclesiasticus, nullus
qui illam adeat.*
13. *Quæ loci & personæ exempta in hoc regno à solu
tione alcualae.*
14. *Alcauala debetur ex re quam quis rendere cogitur.
Si tamen in visitatione alterius ac publicam vend
ere canatur, personis, etiam ab empore, debet al
cauala.*
15. *Vœcigalia, que ex accessu ad aliquem loci alioquin
debentur, non debentur, si nauis necessitate computa
re, ut hostium, aut tempestatis, excedat, neque ibi
merces, vendat.*

D Icendum peculiariter est de duabus tri
butis, que vœcigalibus sunt affinia, & cu
eis computanda, iuxta ea que duabus
precedentibus disp. dicta sunt. Nempe de
Alcauala, hac, & sequenti disputatione, & de tri
buto impositione Lufitanio disp. 665.

Quod ad Alcaualam attinet, ergo huius tribu
ti, quo ita nuncupatur, hec fuit in hoc
Castelle regno, ut ex varijs historijs referunt Laf
fart de decima uentionis in prelatione à numero
19. & alij. C. Rex Alfonsi undecimus, aut (ut alij)
vocant

A Tomo praecedente dictum est, tributum hoc al
cauale exigiri solum ex pretio venditionis, atque ex
permutatione: in qua contentur effe duplex vendi
tio, eaque de caula ex permutatione duplex alicatas
la exigitur iuxta affirmationem viri iste rei, que
permittatur una pro alia. Dictum erit est, in hoc
Castelle regno integrum alcualam soluere vendi
torem, ac proinde ad eum solum effe attendendum,
num exemplis fit ab ea soluenda, ut intelligatur, an
ex capite exemptionis debetur, aut non debetur.
In Lufitania vero dimidium debere emptorem, &
dimidium venditorem, ac proinde ad utrumque ef
fe attendendum, ut intelligatur, non viceque, aut al
ter, vel neuter, ex capite exemptionis debet portio
nis fixa, que singulos contingunt. Hoc, & plera
ca circa alcualam tradita sunt tomo precedente,
qua ex indice verb. *Alcauala* facile deprehendatur,
alia circa alcualam tradita sunt tomo precedente,
qua ex indice verb. *Alcauala* facile deprehendatur,
ne repetere, sed solum in progressu addere, que di
cenda superfini.

B Explicandum vero est, qui alcualam soluere re
quent, qui non item. Lex. titulus 8. libro 6. noue
collectionis, qua lati fuit à Regibus Catholicis anno.
1491. in caltris ob fidemis viribus Granatensis, nullum
oppidum, aut locum, nullumque omnino, quantum
cumque non nisi sit, excepta a solutione eius tributi,
inde dictum fuit. *Alce vada*, postea vero corruptio
nomine, mutato; sibi in dictu fuit Alcauala. Capital
vero Algezira; sed perleuteribus bellis, regi que
necessitatibus, aut ex exercitentibus, anno 1349. in
comitis Comptenibus, dem tributum confirmar
i, concessumque eidem. Regi fuit simpliciter, &
absque temporis limitatione, vt referunt Montal
uo. l. 50. tit. 6. part. 1. verb. que Pharon col. 4. & Za
malloa, c. 17. citato. & 23. Postea vero tempore Henrici
secundus, anno 1366. in Burgensi capitale, vigili
milla, aut trigemina pars pretij, duplicitas aut triplicita
fuit, concedimus que illi fuit vt effet deinceps dicta
temporibus Petrus Lopez Ayala in chronica Re
gis Petri crudelis anno regni illius 17. c. 19. & Zam
alloa lib. 14. citato. c. 18. Tempore vero Henrici III.
filii Joannis primi, & nepotis Henrici II. cum an
no 1390. impubes regnare cepit, nuntios illius sub
ditis conceillerunt, vt solum soluere vigiliam pre
ter partem: factus est vero pñbes anno 1393. regnique
administratione futepta, vt ultra eam vigiliam, lex
quædam alias monetas, annuentes illibet subditis, ex
cepit, que feria alia vigiliam exquabat, vt Lafarre ybi
sup. 22. ex historia huius Regis Hericiani scripta
ca. 14. & 21. refert. Affirmat vero ibide Lafarre,
postea Reges decimam exegit & acceptis. At bitor
tamen, nunquam exæde huius traditam & accepta,
sed tempore reclamasse & renuisse populos tantum tri
butum integre soluere. Vnde mortuis Regibus Ca
tholicis, administratione que hæc regis prædictissimo,
religiössimo, rectissimo Archiepiscopo To
ledo Fratre Francisci Ximenes, incipitatum fuit
hoc tributum pro ea summa, cum regnum totum
contribueret, que neque ad vigiliam partem per
tingebat. A tringita vero circiter annis, exhausto Re
gis patrimonio, crevit iuxta bellorum sumptibus,
& aucta fuit alia tributa, & hoc cepit ex æde ac du
re exi, non sine populi oratione, quædatur, in locis in
capitatum fuit pro longe quadam maiori
summa, quam vñ quam ante, fed quod non pertinet
ad decimam exæde per solutam: multaque minime
incipitatum remanerunt, ex quibus decima exigit
ur ac soluitur, sed non sponte omnino, sed quonia
subditis non alius permititur. Neque his redditibus
Alcauala ponitur Rex, sed portiū priuati, qui pro
pecunia ad bellorum sumptus tradita, hoc ius, & p
raecepta alia Regis iura, empta habent, sed cum pacto
de retrorendendo.

C Tom. III. 6. tit. 29. p. 3. que tonat, in tributis lo
eo non esse prescriptionem reponit cuiuscumque, etia
immunitati, ut affirmant multi, quos Gregor
Lop. ibi terbi tributos, & Lafarre de decim. vend. c.
19. a. n. 4. refert ac sequitur, & contentit Aluar. Va
laf. de iure emph. q. 3. a. 2. contentane ad ius Lu
fitanum, quod in calce. n. 36. refert, de qua re videnda
fuit, que dicta nobis fuit disp. 74. & 75. Licit, in
qua, ex lez. i. ortu quod id habere poterit duabus
alijs antiquioribus statutis, quatenus in fini cap. 1.
p. 2. sequitur, & que legi, sequentibus expro
muntur, de quibus statutis est sermo, arbitror. ea le
giem, quod eam totam univerſalitatem, ortum si
mal exco habuisse, quod Catholic Reges, pro p
state regia ad tributa imponenda, rationabiliter ex ea
fa, que in commune reipublice boni, ad bellum sum
ptus, & vt que omnes de republica granaretur, no
luerunt deinceps querentes ab eo tributo else, ex
ceptum, præcepit paucis ea lege & sequentibus expro
muntur, ob peculiares, præcipuas ac rationabiles, caulas
sufficienter examinatas.

D R ex primis, cuius fuit hec iura, immunitis est
a solutione alcualae, quando res ipsius vendantur,
Y 2 fine

sicut illa immobiles; siue mobiles sint, ac proinde, esto acaualam alicuius loci habeat locatum aliqui, non debetur condicione acaualam alicui pretiu carum rerum, quas Rex in eo loco venditerit, aut permittauerit. Ita habetur. i. titu. 18. libr. 9. nouæ collectæ & l. 3. titu. 17. atque. l. citatio. §. fifeus. ff. de publicanis. Ratio autem est, ut recte Laffarte subiungit. Ratio autem iusta decimationis legis illius, ut cum alijs Laffarte, vbi supra numero decimo sit, hæc est. Quoniam, sicut ex eo, quod mercatores portoria, & alia tributa soluant ex mercurio, quas vendentes aportant, indeque per accidens sequatur, quod pro quantitate corum tributorum res carius vendantur, ut disputatione precedente dictum est, non viuus clericis venduntur à mercatoribus, quam venduntur laici, neque aliquid mercatoribus de eis tributis detrahitur ex eo, quod partem eorum venditur sicut Ecclesiasticis: ita ex eo, quod res mobiles, aut immobiles venditare Ecclesiasticis, immunes non sunt venditores ab acaualam earum rerum: esto per accidens sequatur, quod Ecclesiasticus emant. Exemplio quippe Ecclesiasticorum, & Ecclesiastarum, solum est, ut ipsi non solvant tributum ex suis rebus: non vero, ut alii non solvant tributum ex rebus, quia empione, aut permutatione, ad ipsos sunt pertinente, esto per accidens sequatur, quod carius ob ea tributa ad ipsos pertinet. Similis alia ex hinc hæc tenet explicate, late est in Lusitania. 3. parte. leg. extrauag. titulo 3. lege. 12. §. 2. & 3.

Ecclesiæ, & Ecclesiasticæ personæ, sicut viuenteris exempta sunt à solutione aliorum tributorum, ut dicitur. 3. dictum est, & inferius suo loco dicetur, vbi etiam explicantur, quæ persona Ecclesiastica dicuntur, ut priuilegium hoc perficiantur: ita, si aliquid vendant, aut permittent, de suis propriis rebus, immunes sunt à solutione acaualam: ita hoc quidem regno venditores à terra, in Lusitania vero, sive emat, sive vendant, solum à dimidio: quoniam in eo regno empator dimidium tollit sita, & venditor alius dividit. Ita habetur. l. 6. titu. 1. 8. libr. 6. nouæ collectæ & libr. 5. legum extrauag. Lusitania titu. 3. l. 12. Si tamen aliquid vendant, aut permittent, negotiando, tunc sicut quoad eas res immunes non sunt à solutione acaualam ex illis: eo quod vere sunt fructus bonorum Ecclesiasticorum, hoc est, commenda rum ipsius collatarum: ex venditione vero herbarum fuarum commendarum, soluant acaualam, vbi est confundetur, ut soluant: ex bonis autem ipsorum patrimonialibus, aut aliunde acquiritis, ipsi sive couenientibus, illos vendant, aut permittent, cognitum soluant acaualam, ut constat ex. l. 9. titu. 8. libr. 9. nouæ collectæ. Eam legem approbat Laffarte vbi supra. nro. 29. Sicut tamen estet integræ, potius confundetur, vt saltem commendatarij Divi Ioannis, cum alijs Ecclesiasticis, quo ad immunitatem à soluendo tributis, numerantur.

Quando res vendenda communis ac individua est Ecclesiastico cum laico, si communis confusa videratur, neque ea veditio negotio interueniat, tunc, quamvis venditio a res vendita, individua sit, quia tamen diuidi aliquo modo potest quodam præsumtum, iuxta portionem, quam pro indiuisu que in ea re habet, vtiq; ex parte pretij, que latum contingit, iuxta portionem, quam pro induis uo in ea re habebat, acaualam debetur: non vero ex parte pretij, que ad Ecclesiasticum pertinet. Sicut, quando Ecclesiastico rem cum laico permittat, acaualam debetur à laico ex ea permutatione, iuxta estimationem rei, quam ipse permittat, non vero ab Ecclesiastico, iuxta estimationem rei sua: esto permittatio unica atque individua sit. Ita Laffarte vbi supra nro. 16. cum plerique alijs, quos citat, & Confutat. Cor. de pract. q. c. 14. nu. 2. concinquitque. l. 6. titu. 18. citato illis verbis, por lo que a celos (Ecclesiasticis feliciter) teca y pinedo rocar.

Quando laicus conductum ab Ecclesia, aut ab Eccle-

sias, sit Laffarte de decim. vend. cap. 19. numero 1. r. fusse sancitum. Non plus tamen res illa ad id tributum tenebuntur: quam in defectum venditorum, ac proinde quo tempore venditores praescriberent, ut ab ipsis exigiri non posset, praescriberent finum, ut ex eisdem rebus non solueretur, ut recte Laffarte subiungit. Ratio autem iusta decimationis legis illius, ut cum alijs Laffarte, vbi supra numero 8. quoniam nullus sibi ipsi est tributarius, nullusque sibi ipsi quicquam debet. Rex autem solum locat acaualam, que sibi debetur. Hinc recte. cap. 18. nro. 9. collegit, si acaualam alicuius loci, nō ad Regem, sed ad dominum particularē eius loci spectat, ut ad aliquos in hoc regno pertinet, tunc eo ipso dominum eius loci eā non debere ex rebus ipsius, quas vendit: quia nemo sibi aliquid debet: quare, si acaualam eius loci spectat, ex pretio rerum dominii eius loci, quas viderit, aut permittauerit, in eo oppido, non debetur conductori acaualam. Si tamen ciuitas acaualam, non sibi, sed Regis, loget alicui nomine & loco Regis, quia itaque ipsa vendat rem aliquam, aut permittat, propriam ipsius ciuitatis, tunc ex pretio talis ei acaualam debet conductori: quoniam ciuitas exempta non repetitur in hoc regno à solutione Regi acaualae rerum sibi propriarum, quas vendiderit, aut permittauerit: conductori vero debetur acaualam omnis eius ciuitatis, quae Regi erat soluenda.

C

Ecclesiæ, & Ecclesiasticæ personæ, sicut viuenteris exempta sunt à solutione aliorum tributorum, ut dicitur. 3. dictum est, & inferius suo loco dicetur, vbi etiam explicantur, quæ persona Ecclesiastica dicuntur, ut priuilegium hoc perficiantur: ita, si aliquid vendant, aut permittent, de suis propriis rebus, immunes sunt à solutione acaualam: ita hoc quidem regno venditores à terra, in Lusitania vero, sive emat, sive vendant, solum à dimidio: quoniam in eo regno empator dimidium tollit sita, & venditor alius dividit. Ita habetur. l. 6. titu. 1. 8. libr. 6. nouæ collectæ & libr. 5. legum extrauag. Lusitania titu. 3. l. 12. Si tamen aliquid vendant, aut permittent, negotiando, tunc sicut quoad eas res immunes non sunt à solutione acaualam ex illis: eo quod vere sunt fructus bonorum Ecclesiasticorum, hoc est, commenda rum ipsius collatarum: ex venditione vero herbarum fuarum commendarum, soluant acaualam, vbi est confundetur, ut soluant: ex bonis autem ipsorum patrimonialibus, aut aliunde acquiritis, ipsi sive couenientibus, illos vendant, aut permittent, cognitum soluant acaualam, ut constat ex. l. 9. titu. 8. libr. 9. nouæ collectæ. Eam legem approbat Laffarte vbi supra. nro. 29. Sicut tamen estet integræ, potius confundetur, vt saltem commendatarij Divi Ioannis, cum alijs Ecclesiasticis, quo ad immunitatem à soluendo tributis, numerantur.

Quando res vendenda communis ac individua est Ecclesiastico cum laico, si communis confusa videratur, neque ea veditio negotio interueniat, tunc, quamvis venditio a res vendita, individua sit, quia tamen diuidi aliquo modo potest quodam præsumtum, iuxta portionem, quam pro indiuisu que in ea re habet, vtiq; ex parte pretij, que latum contingit, iuxta portionem, quam pro induis uo in ea re habebat, acaualam debetur: non vero ex parte pretij, que ad Ecclesiasticum pertinet. Sicut, quando Ecclesiastico rem cum laico permittat, acaualam debetur à laico ex ea permutatione, iuxta estimationem rei, quam ipse permittat, non vero ab Ecclesiastico, iuxta estimationem rei sua: esto permittatio unica atque individua sit. Ita Laffarte vbi supra nro. 16. cum plerique alijs, quos citat, & Confutat. Cor. de pract. q. c. 14. nu. 2. concinquitque. l. 6. titu. 18. citato illis verbis, por lo que a celos (Ecclesiasticis feliciter) teca y pinedo rocar.

Quando laicus conductum ab Ecclesia, aut ab Eccle-

A das, sit Laffarte de decim. vend. cap. 19. numero 1. r. fusse sancitum. Non plus tamen res illa ad id tributum tenebuntur: quam in defectum venditorum, ac proinde quo tempore venditores praescriberent, ut ab ipsis exigiri non posset, praescriberent finum, ut ex eisdem rebus non solueretur, ut recte Laffarte subiungit. Ratio autem iusta decimationis legis illius, ut cum alijs Laffarte, vbi supra numero 8. quoniam nullus sibi ipsi est tributarius, nullusque sibi ipsi quicquam debet. Rex autem solum locat acaualam, que sibi debetur. Hinc recte. cap. 18. nro. 9. collegit, si acaualam alicuius loci, nō ad Regem, sed ad dominum particularē eius loci spectat, ut ad aliquos in hoc regno pertinet, tunc eo ipso dominum eius loci eā non debere ex rebus ipsius, quas vendit: quia nemo sibi aliquid debet: quare, si acaualam eius loci spectat, ex pretio rerum dominii eius loci, quas viderit, aut permittauerit, in eo oppido, non debetur conductori acaualam. Si tamen ciuitas acaualam, non sibi, sed Regis, loget alicui nomine & loco Regis, quia itaque ipsa vendat rem aliquam, aut permittat, propriam ipsius ciuitatis, tunc ex pretio talis ei acaualam debet conductori: quoniam ciuitas exempta non repetitur in hoc regno à solutione Regi acaualae rerum sibi propriarum, quas vendiderit, aut permittauerit: conductori vero debetur acaualam omnis eius ciuitatis, quae Regi erat soluenda.

B

Vt confitetur ex titu. 21. libr. 9. nouæ collectæ, tertia decimatione Ecclesiæ arum huius regni, donare à summis Pontificibus: natus autem ibi ipsi debetur, ac proinde neque contribuit ad id, quod ibi debetur, arce ut videmus vita esse receptum, quod quoniam Rex conuenit cum ecclesiis huius regni, ut ibi certam sumam quoniam pro subdito conferat, ad quoniam contribuere pro rata omnes, qui bona obsecnent Ecclesiasticas, neque tamen ipse ad eam sumam contribuit ex predicta sua portione decimam, neque qui centum annuum emptum ab eo habent quotannis ipsi soluant, ac configuratum in tercia alicuius ecclesiæ particularis, neque qui emptam omnino, ac irredimibili, ab eo habent tertiam decimationarum alicuius loci, aut partem aliquam illius, contributum: vnde non video, quo iure reliqui, qui partem aliquam habent terra decimatarum alicuius loci, aut integras illius loci terras, non forsan titulo onero, saltem in recompensationem fororum obsequiorum, sed etiam titulo in retributio, cogendi fint soluere ac contribuere ad id subditi, ut videmus vita esse receptum, eos cogi ac solvere. Respondet Laffarte capit. decimo nono, etiam numero trigesimo quinto. Quia caritatem habens subditi est omnis inunctum, non quid ecclesiastica personis, sed retributibus potius ac prouenientibus tortis ecclesiæ in his regnis, idque ad generaliter, ut iuxta mentem ac verba bullæ Pauli Tertiij, qui primus illud concepsit, & aliorum, qui illud reditum quoquecumque ac fructus, qui vere ecclesiastici sunt comprehendat, nullo facto per literam discrimine, ad quas deuenerint, sive ecclesiasticae sint, sive laice, consequens est, ut, ei cuiusmodi tertiarum fructus, primor dialter, atque ex sua origine ecclesiastici sint, ecclesiastique fuerint soluti, et quod ex ecclesiasticis decimis derulantur, eo ipsis quod ad Summis Pontificibus est predicto modo non videntur aliter ex bonis Ecclesiastarum huius Regni concepsit, & omnia bona obsecnent, transeunte proinde eam ad reali onere ad qualunque periculum, etiam si laice sint, ac proinde teneantur illud soluere, ad illud utre contribuere. Hoc tamen Laffarte non ponit ac ratio, solidi protecō non est, sed ex multis capitibus infirmac a nulla. In primis enim, ipm. nro. 36. confitetur, tertias ecclesiæ suis, a Beneficio Dodecimo Regibus, coroneque huius regni, liberas omnino, & absque ratione subditi, et cum vero ostentum sit, eo ipso desuffe esse bona Ecclesiastica, & manifesse fecularia, exempla à iurisdictione Summarum Pontificum; fane Paulus Tertius & posteriores Summi Pontifices, non poterunt illis imponere postea id onus reale, neque id intenduntur sua illa concepcionis illius subditi in omnibus bonis Ecclesiasticis huius regni, ad quosecumque

A do, & vendendo, abique recurru ad Summos Pontifices, & absque eorum dispensatione, quare ergo ratione, subditi à Summis Pontificibus impositū, ut de bonis omnibus Ecclesiasticis etiam illa factio detinatur, solvatur, solendum etiam erit de iis, detinente aut permutacione: acaualam debet tenuant vendit, aut permutat, quod effatum effectum illis alijs titulis, nec perferatur Ecclesia, Ecclesiastique per persona: & quoniam priuilegium Ecclesiæ, aut Ecclesiastici, est persona, nec translatum lacum, Ita Sylvester vero excommunicatus, 9. q. 38. Laffarte vbi supra. nro. 27. & alijs, quo citant, reliquo ex eo est satis perspicua vitaque recepta. Si tamen clericus circa eum sui patrimonii, vel circa rem altam suam, in ea cum aliquo contractum locutus, ut felicit accepit diuidum, aut tertiam partem, ita cum, vel in ea contractum locationis, ut recipiat totum, vel tota mensura triuicis, tunc de parte fructum, quæ ad ipsum spectat, esto eam ubi vendere non debet acaualam: quoniam vendit, ut elici.

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Tom. III.

Saciatur, quod ex alcuala est soluendum: quando quidem non sua sponte rem vendit, neque iuste potest cogi vendere cum damno, ut ex valore, pretiove iusto eius rei iuxta, soluat alcualam: quare id totum redundare debet in ementem, qui ex ea causa iusta obtinet, ut ea res vendi cogatur. Dixi, quando non ob culpaventem, cogitur rem suam vendere: quoniam, si ob suam culpan cogatur eam vendere, ut mancipium ob faciunt, quia cum ex virtute, iusta ea quia disp. 34. citata dicta sunt; tunc cogi potest illud vendere pro iusto pretio, quod invenitur, & inforer, ut extra pretio locutus alcualam.

Ad primū.

Ad primū ergo argumentum, in contrarium dicendum est, alius esse loqui de vestigialibus, que debentur ex transitu mercium per aliquem locum, aut ex aportatione carum in eum locum; & alii de vestigialibus, aut quasi vestigialibus, quae debentur ex celebratione contractus. Iura vero, quae in coargumento citantur, merito statuunt, ut quando quis necessitate compulitus, vel reflectionis huius, ut temporis statu, aut periculi hostium, vel alterius simili, accedit portum, aut ingreditur aliquis fines, præcise ut evadat ad periculum, & postea cum eisdem rebus ac mercibus egrediantur, non teneatur soluere vestigialia, quae aliquoquin ex accessu, aut transitu per eum locum, soluere teneretur. Ceterum, si is idem, etb ea causa eius accessus fuerit ea virgines necessitas videntur ibi eas merces, & cogitur soluere vestigialia, quae ex transitu per eum locum, vel ex accessu, ad eum locum, debentur, sicut ea solueretur in loco, ad quem res eas asportabat, & cogitur insuper soluere quae vestigialia, quod ex tali venditione debetur, ut eidem inribus citatis habetur: quare necessitas, præfaturum iste, celebrati aliisque contraactus, non eximit a solutione tributis, alias impositis, ut soluator ex eo contraetur: tametsi ut dictum est, quando aliquis absque sua culpa, in ementis bonis, cogenerat celebrae venditionem, emens teneatur cum tenuerit in demissis, soluendo loco illius id tributum impositum, esto emens effectus Ecclesia, aut persona eius, que ex venditione rei sua excepit effectu a solutione alcuala la. Neque probo expostiones alias ad hanc citata, quae Laffarte vbi supra non recet adhibet.

Ad secundum dicendum est, quanvis ad venditionem consensu venditoris sit necessarius: quando tamen ex iusta causa cogitur quis, etb ei præcipitur, rem suam vendere, fatus esse confundim illius in voluntarium mixtum, ex præcepto illo iusto, coactione illa iusta. Et præterea fatus esse confundim publica potestatis loco & nomine illius, ut vicitio periciatur: sicut enim potestatis publica, ex rationabilitate, & iusta causa, potest illo subditi remittere, quod si debetur, & abolire aliquem a iuramento, quo tali subdito tenetur: ita, nomine & loco illius, potest celebrare venditionem, & quenquam alium contractum, etiam illo invito. Neque dubito. Regis posse sumi ex sua propria persona fibuisse rationem emptoris, & loco subditi, tanquam dominus supremus illius, fibisse rationem venditoris, quando ex iusta causa re subditi ipius, illo profutis inuitos, pro iusto pretio fibi vespali, celebrareque hoc modo veram venditionem, quicquid in contrarium Laffarte, vbi sup. n. 108. dicat.

D I S P V T . 6 6 4 .

Quae res exempta sunt, ut de eis alcuala non sit soluenda.

S V M M A R I V M .

Alcuala debetur ex quacunque venditione, & permutatione rerum, etiam si merces non sunt, & sunt res

A illa propri patrimonij vendite ad sublevidum propriam necessariatem: quod à vestigialibus est, aliquam.

2 Alcuala ex pane cotto non debetur, & quod nomine eius panis intelligendum.

3 Alcuala ex tritico & alijs grani debetur. Nisi exteri mari illa Hispanum importent.

4 Alcuala non debetur ex contractu, qui pistrices tot panes cotti pro certa mensura triticum reddit. Scens si iistica pro panibus committit auctor.

5 Alcuala ex venditione aut permutatione equi, muli, aut muli, quando non debetur, & quando debetur.

6 Vendit an censetur equus, aut mula, cum sella, & ornamenti, quibus sunt affecti dum venduntur.

7 Alcuala ex distractione monetariorum non debetur.

Ex venditione vero argenti, & auris, quae solvenda sunt, & quid, etiam de ore, que cedula affectuatur.

8 Alcuala ex libris non debetur. Neque debetur quod uis aliud tributum ex libris, qui in hoc regnum alienum de infernatur.

9 Alcuala non debetur ex accipitribus, & ex alijs similibus animalibus ad accipitribus inferioriuntur.

10 Alcuala non debetur ex bonis, que estimata traditur in matrimonium. Et quid si ex intercalo celebrato matrimonio, & eis traditis estimet, & numeris contraria sunt: valeat.

11 Alcuala non debetur ex partitione bonorum communium quod dominum inter eos, quibus communia sunt. Et quid si non sit partitus inter heredes, & interuenient pecunia extranea, aut res aliae extraneae, qua: aliquid communie comparetur: aut si, quod communie est, etiam hereditatis, ab extraneo ematur.

12 Alcuala debetur ex rebus hereditatis venditis in sublatione, etiam si ab heredibus emantur.

13 Alcuala in quibus aliis eventibus debetur, emente

mo hereditare partem hereditatis.

14 Alcuala non debetur fides venditor tangam causa pie. Item neque ex relibris ad cultum diuinum venditis, esto benedicta non sint.

15 Alcuala, nec aliud tributum debetur ex pinis venditis atraccanas Hispanicas.

16 Alcuala non debetur ex soleis ferris expensis in casis, aut in presidiis.

17 Alcuala non debetur ex armis iam perfectis ad ilorum rym. Et quid armorum nomine intelligatur.

18 Alcuala ex alijs pharmacis non debetur, & ex alijs debetur.

19 Alcuala non debetur ex captis bello ex hostibus, quod primo venduntur.

20 Alcuala tam debita, & penas eas non soluentibus fluit, quanto tempore prescribantur.

21 Alcuala debitoris que facere teneantur, ut contratu, & alcualas manifestent, ne panis ipsi aliqui statutas incurvant. Et quas diligenter efficeri polint exactores eius tributi.

E Boniam tributum hoc, non mercurius lo-

lis est in positum, eo modo, quo vestigialia, seu portoria, solis mercibus adducuntur, aut trans portatis imposta sunt, sed contrauti venditionis, ac permutationis sunt impositum, & a populis ex eidem contractibus concelebuntur, ut scilicet ex pretio rei venditas, & ex a estimacione rei permuttere, triginta, viginti, aut decima pars sol uetur, quia Regis ararium ad publicos sumptus augetur, nulla omnino facta exceptione in rebus, quae uenderentur, aut permutterentur, neque in causa, ex qua uenderentur, aut permutterentur, utrum felicitate ad subueniendum propriæ necessitati, vel ad negotiationem distraheretur: inde effectum est,

vt

ut quamvis vestigialia de iure communi, & huius regni, solum soluantur ex rebus, que mercionem cui sat trans portantur, adducuntur, aut extra hunc portantur, atque adeo ex solis mercibus, non vero ex ijs, que quis ad suum, sive familiæ vium afferri, ut habetur, l. vniuersit. C. de vestig. l. i. publicanus, §. de reb. ff. de publican. & l. i. t. 7. par. 5. dictumque disp. 662. est, risuoliminius alcuala soluenda sit ex quibuscumque rebus venditis, aut permutterat, sive illa merces sint, siue non, & siue hinc res vendita ex proprio patrimonio, sive aliunde compata, atque siue ad sublevidum propriam necessitatem, sive ob quacunque aliam causam sint vendita, ut vel eft receptum iuxta generalitatem legis 2. in quatenus alcuala, quae habet, que pagent el alcuala de todo lo que se vendiere. Quo fit, quamvis negari non possit, tributum hoc esse rigorofum, non solum quadam id, quod soluitur, si integræ decimas exigatur ac soluator, sed etiam quatenus impositum est vel soluator, etiam ex rebus proprii patrimonio, ad sublevidum propriam necessitatem venditis, aut permutterat, non tamen ex hoc secundo capite subnotandum inquit sit, ut cum subnotata Dominicus a Soto 3. de iust. q. 6. ar. 7. de qua re disp. 669. reddat sermo.

2. Quamvis regulariter ex rebus venditis, aut permutterat, alcuala in hoc regno exigatur, a lege tamē 34. tit. 1. lib. 9. noua collect. res nonnullæ eximuntur, ut ex carna venditione, aut permutatione, alcuala non debetur. Arque in primis, ca lege statuitur, ut ex pane cocto alcuala non soluator. Quo loco Laffarte de decima vend. c. 20. nu. 4. merito intellegit quicunque panem coctum, quo homines, etiam fierilitate tempore, aut pro patre more, vesuntur, ut est panis ordeaceus, milieaceus, fauceus, ex maiz in novo orbe, & alijs similes. Licet enim impliciter nomine panis, triticeus intelligatur, res ipsa vero cum addito, ordeaceus, fauceus, & panes dicuntur, in re tam proposita, panis quicunque ex quacunque farina confeccus, intelliguntur. Panes autem salsis, quo Hispani dicuntur, ex cocto sale confeccus, merito iudicati sunt non exempli, ut ex eis alcuala non soluator, ut ibidem Laffarte n. 7. subiungit. Et idem dicendum est de jumentis, qui Hispano ferme panes dicuntur, ut pone ad zuecas, pan de biges, tametia materia huius non coquatur.

Quando masla panis aliquid admiseretur, ut ex feus, oia, mafia alia ex faciliato, aut melle, & alijs rebus confeccus, vel quodvis aliud, ita vt rem inde confeccat, transire faciant in alijs speciem, si quod ita resultat, vendatur, aut permutteret, debetur alcuala, neque propter maslam veri panis admixta, quidquam ente de alcuala detrahendum, ut recte Laffarte ibidem subiungit. Si tamen masla veri panis tantillum olei, aut butyri, admisceretur, ita ut resultans simpliciter effet panis, arbitrio tunc alcualam non debet, etiam propter oleum, butyrum, aut lac, admixtum.

3. Ex tritico tamen, ut ex alijs grani, si vendantur aut permutterent, alcuala debetur. Legetamen 36. ti. 1. 8. lib. 9. noua collect. excipiuntur exterius, qui matris asportant frumentum, Hispani vendendum, idque his verbis. Mandamus que se en frances, y no paguen alcuala los eñstrangeros de fuera de nuestros reynos, de el pan que traieren por la mar a render a Seville. Nominem autem de pan, non solum triticum, sed & secale (centeno nostri appellant) & ordeum, ac milium, in telligo. Haec tamen immunitas solis exteris, illud mari asportantibus vendendum Hispani, conceditur: non uero naturalibus, esto mari Hispani ex alijs regnis illud asportent. Estique illud priuilegium solis exteris concessum quo ad primam venditionem, aut permutationem: vnde, si postea iterum vendatur, aut permutteretur, etiam ab exteris, debetur ex tali

4 A venditione, aut permutatione, alcuala, ut recte Laf arte vbi sup. nu. 64. obseruat.

Laffarte vbi supra à nu. 8. late disputat, an ex con-

tractu, fatus frequenter in hac ciuitate, & alijs quo pi-

stricibus dantur tot, vel tot, mensura tritici cum pa-

co, ut ex singulis reddant tot, vel tot libras panis co-

cti, debetur alcuala. Ac paucis dicendum est, ex

neutra parte deberi. Ratio autem est, quoniam est

contractus immunitus, qui ad contractum locatio-

nis & conductio reducitur, quo pistrices operas

opus locant ad conficiendum panes ex eo tritico, ap-

ponendo industrias, instrumenta, ligna, & sal, pro

incremento furfurum, vel panum, quod superflue-

rit, redditis tot libras panis talis, vel talis qualitatis,

pro vnaque mensura ex sola autem venditione,

B B permutatione, alcuala debetur. Neque refert,

quod pistrices, quo triticum ex multis sub ea forma

contractus accipiunt, panes confeccus ex tritico v-

nius, alteri tradant quoniam id est, quasi mutuo ac-

cipere patruntur ex uno tritico, ad soluendum id debi-

tum, quod postea per soluendum ex paubus ex alio. Et

quoniam dominium tritici panum, in ipsa pistrices

transit: eo quod contractus ille simili habeat per-

mixtum contractum depositi impræsum, quo triticum, aut pecunia deposita, transiti in dominium depositari, ut redditus, vel eadem pecunia, vel alia, & ut redditus panes confeccus ex eodem tritico,

C vel ex aliore neutro autem contractu debetur alcuala. Quando autem aliquis aportaret panes co-

D D tos, que illos daret in contumaciam pro triti- co, quia tunc est vera commutatio, vnde, qui triticum pro panibus commutaret, debetur alcuala, iuxta affirmationem tritici: eo quod triticum, si permutetur, aut vendatur, excepimus non sit, ut ex illo alcuala soluator: qui vero panes pro tritico permutaret, et non debet, eo quod ex panibus coctis non debetur.

Leg. 3. citata, postquam dictum est. Mandamus, que se pague alcuala de pan cozido. Additur. Ni de los caudillos, ni de las mulas y machos de villa, que se vendieren rovaren en soldados y en frenados, Mexia Ponius in repetitione legis Toledo, p. 2. fund. 4. nu. 10. a Laffarte, vbi sup. num. 18. relatus, arbitratur, ex venditione, aut permutatione, quorūcumque equorum fuisse affuti fini fellam gestare, sive non, sed indomiti fini, sive venditare, aut permutterare, infiliatos y enfrenados, sive non, debet ex ea venditione, aut permutatione, alcualam: easque conditions solum in ea legi afficte mulas & mulos, solumque proinde necessarias esse, ut ex mulatibus, ac mulorum venditione, aut permutatione, alcuala non debetur. Ego sane idem omnino dicere, si ad foli verba eius legis respicerem: quoniam recte cum patiuntur fenus, etiam si post verbum si de los caudillos, solum apportionare virga, & non punctum: nam reliqua omnia verba, ad fequens membrum coniunctionis attinet videtur, nempe si de mulas y machos de villa: & quoniam recte ratio postulare videbatur, ut in bellis, et publicis que saepe, maius prædictum contedetur venditioni, ac permutatione, equorum, quia mulorum, ac mulorum. Caterum dicendum est cu Laffarte vbi supra, Didaco Perezio, & Cefeo, quos refert, eas conditions afficere erit equos, ac proxime necessariam esse, ut interueniant in venditione, aut permutatione, etrum, ut ex his contractibus, alcuala non debetur: atque ita esse in praxi recessum tenuit Laffarte vbi supra. Id vero perfuerit in primis lex 1. tit. 18. etuidem 9. lib. noua collect. Vbi cum pronuncietur immunita soluenda alcuala, et oppidu de la Puebla de Villo franca del Arzobispis, excepto de las armenias, y potros, y asnos y yeguas, &c: que no sean de fulabrigas, ni para su proveimiento y mantenimiento, es nuestra merced que se pague el alcuala. Vbi

Vbi vides, ex pullis equinisi, & ex equabus (quod intelligendum est, dum iella non sunt aslueri) etiam eos priuilegiatos soluere acaualam: nomine autem eorum in ea legge, etiam pulli equorum, & equa-

equorum in eage 34. etiam pluri capitulo, non solum
si tellam geltent, & cum a frano vendantur, aut
permitentur, comprehenduntur, vt ex corum ven-
ditione, aut per mutationem, aequalia non debetur.
Idem per suadet et lex 2. v. lib. titu. 17. lib. 6. nota col-
lata. vbi habitantes à Tago versus Beticam, & in
ipsa Betica, itemque habitantibus in ultiori parte
Tagi deinde los puertos de Guadarrama, in Tolet
rgno & que ad ciuitatem (Ciudad Rodrigo Hispan-
ica dicitur) quibus in locis meliores equi, quam in re-
ligio Hispaniarum, generantur ac nutritur, in
privilegium concedunt, si equas ad equorum gene-
rationem habeant, vt ex prima venditione quorun-
que earum partus, hoc est, equorum, aut equa-
rum, progenitorum, sine partus primus, sive fecun-
dus, hinc quicunque alius sit, agor a los rendan enfil-
lados enfrenados, enero no paguen ni se les lleve al-
cancilla alguna. Ece en privilegium sicut concedunt
vt quantius partus non vendant t en filados y frenado,
non foliante aequalia aliam: quod si ex venditione
quorumcumque ex quorum aequalia non debetur,
etiam si ferre nondum effert aucteri, neque affecti
effient conditionis requiritus in mulis; vt ex corum
venditione non debetur aequalia, vt nique nullum
privilegium peculare illis hominibus conce-
deretur.

Latifi vbi supra obseruerat, legē 34. nomine, de
caualis, *racines* etiam intelligi, & viuenterum anima-
lia speciei equinae, nihil impediens, quod lex titula-
ta 15. pars 6. dum in ea dicitur, *corrire cauallo, arocin-*
tanquam diuersa memorentur, intelligere etiam equas
quia in masculino continentur, et intelligere etiam intelligere
maxime in prouilegijs. Et quoniam ad bellum, hi
fessi fugare longo tractu necesse fit viuor est equa-
quām equus, ex quōd equa cūrriendo mingeret po-
lit, non verò equus, sed necesse fit illi subtiliter, gra-
uenque moilemann, maximumq; periculum, equu-
patiatur ex retentione vitia cūrrendo. Item qui
equa ad multa alia et valde utilis.

A la, & frenum, pretiosa sint, si tamē cum equo, mula, aut mulo; predicto modo vendantur, ex illis, & ex equo, aut mula, vel mulo, alcaualia non debitur.

Quando equus, mula, aut mulius, venditur, nulla facta mentione de sella, & frano: qua: simul vendetur, senenti venditato, non folium cum sella, & frano, sed etiam cum carceris ornamentis, vt habet adiutoria, in pris. v. & venditudo, de adiutoriis, Conuentum Anno. Gom. t. x. tom. vatic. refol. c. 2. n. 15. & alij, quos citat. Si vero non ea de causa erant ita ornat, sed itineris, aut deambulacionis in illis gratia quamvis lex illa dicatur, non conferunt tunc vendita ornamenta, recte tamen Lassalle vobis nro. 27. ait, ex circumstantia legis huius regni, quod acaulea non debetur, si simul sella, & franum vendatur, conferi vendita simul sellam, & franum.

Eadem legi 24. citata additur, acausalam non effolundam in moneta a moneda ad: quod intelligi. Lasciare vbi ipsi. nro. 3. t. de quinque moneta: quia aliquid ematur, aut per permettere pro alla pecunia: ant pro quinque alia re, fidei permettuntur; ut pecunia, siue ratione materie, iuxta ea, que in materia de cambiis dicta a nobis sunt. & hie moneta valorem, vt moneta, habeat in hoc regno, hie nro: quo nam omnis talis verè dicunt moneda a moneda ad. Lega 18. titul. 17. lib. 9. noue collectionis habetur. Quae per platero o cambiador, o mercader, que comprare velga de aliunde veritas que se auctor circa marques

C plata de aquella persona que jas pagó de cinco mil ducados por marco de alcaldías y no mas. Tí que se eſte plato de tercio, o cambiador, o mercader, védete prender de plato de marco, o desde arriba, que pague otros cinco marcos uedis por marco y no mas. Tí si fuere la veda dentro de la iuso de un marco de cofas menudas, que folamente pague el alcaldía del que ganare en aquella plata, quita da la cofia. Tí que otras personas algunas no paguen alcaldía de la plata que rendieren. Tí que estén plateros, y cambiadores, y mercaderes, así en la venta, como en la compra, san creydos por su juramento. Tí en quanto alas cofas de oro, mandamos, que de eloro aqüello que labren quaque platero no pague alcaldía del labor, Tí que de eloro que labren, o hizieren labrar para

D render, y de lo que vendieren en qualquier manera, que
pague el alcualda a razon de dos maravedis por onza,
solamente de lo que ganare en el oro, faciendo el precio que
le cuesta y mas. Lege 4.tit.18.lib.9.nono collect
habetur. *Aun* mismo se no pague alcuala de la pla-
ta, y vellon, y cobre, y rasuras que se copen, y vendieren
para las casas de la moneda, en que nos mandamos
labradas en nuestros reynos, y para qualquier delles. Le-
ge 47.tit.21.lib.11.nono collect que recetion est,
iuste haberet. *Mandamos* que qualquier
personas, que truxere de fuera de los dichos nuestros re-
nos y senyores, o dentro de ellos, por n. mar. como
por tierra, a las dichas nuestras casas de moneda, o
a qualquier delles, que nos mandamos labras, oro, o pla-
ta, o vellon, o plomo, o cobre, o rasuras de monedas, o
a qualquier cosa de ellos, o otras qualquier cosas que en las
dichas nuestras casas de moneda fueren menester, que
no sean tenidos de pagar, ni paguen, derechos ningunos
de alcualdas ni diezmos ni quintas, &c. vibi etiam ab
omni vegetalium genere hace omnia red-
duntur. Lege 2.tit.2.lib.9.nono collect. \$ de qual-
quier cum termo fit del almacozafgo de Sevilla, fide
habetur. *De qualquier* ora decimata, a que se truxere
a la dicha ciudad, y trayendo se para labrar a la casa de la
moneda, no pagare derechos algunos de almacozafgo
pero si lo truxere por mercaderia para vender, o para
pasar adelante, pague de la entrada cinco maravedis por
ciento, y de la salida dos maravedis y medio por cien-
to. Si se vendiere, a de pagar el alcualda a la renta, a
que pertenece. Et \$ el marco, habetur. El marco de
la plata de pagar viendiendo por tierra, trayendolo por terra

yo y mercaduria, seis maravedis por marco de entrada
a el dicho almonarifazgo: lecys si viriere para labrar
se. Mas si uendiere , pague de cada marco de lo que fire
re en pasha, o en viedes, diez maravedis por marco, y de lo
que fuere labrado en tazas, y arros, y otras cofas, ochos
maravedis por marco a la renta de loro y plata. Y de lo
que facare labrado , o por labrar , por algunos plateros,
o por otras personas por trato de mercaduria, pague tres
maravedis por cada marco. Pero de la plata que metie
ren en la dicha ciudad qualche personer , o sacaren
de ella, que sea para su servicio, siurando que no la llenan
para uender, no paguen della derechos algunos.

8. Eadem leg. 34. titu. 8. lib. 9. noue collect. additur; vt non solutatur aulaclia de los libros, sfs de latín, como de romance. (adde, vel cuiusvis alterius idematis; illi enim, et frequetiores, sunt exprefti en guardados, non per quadenas, et critos de mano, o de mōde.) Hac enim omni librorum nomine contineuntur, luxa librorum, ff. de leg. 3. Non tolum aulaclia ex libro nō debetur in hoc regno, fed etiam libri, qui afferuntur, immunes omnino sunt ab omni alio tributo. Ita habetur 1.21. titulo 7. libro primo, noue collectionis.

Eadem legi 34. subiungitur, ut alcaualia non sol-
latur, de falcones ni de azores, ni de otras aues de caza.
Intellige, siue ex alijs regnis asportentur, siue in his
sint naturae ac nutriti: ex earum enim venditione, aut
permutatione, alcaualia non debetur.

Leg. 5. libro mono nro collecion. sic habetur.
Mandamus que no se pague alcansa de las colas que se
dieren en calzamiento, quer sean muebles, orazores.
Quia enim, quando res, siue mobiles, siue immobiles,
estimante datur marito in doté, vendito illarum fa-
cta censetur marito, ita vi postea, disoluto matrimonio,
non spectent ad vxore, vel heredem vxoris, bo-
nia ita traita, sed estimatio, sub qua traditio fuit, vt
dura de contractu societatis inter coniuges habitus
est ferme, fuit copiosè à nobis explicatum, in fau-
ore dictos ac matrimonij, statutum hac lege, vt ex tali
estimatione, aliam non debet.

venditione aulaclala non debeatur. Habet autem id verum, siue à principio, quando dos constitutur, & augmentur bona tradenda in dotem: siue, constituta dote in certa summa valoris tradenda, solutur ei summa postea in rebus mobilibus, & immobilibus, facta affirmatione earum tempore traditionis, ut bene Laffare cap. 20. citato n. 36: quoniam in vroga-
cuenta veré dicitur. *darſe las tales cos as en casamiento*, astimatus videlicet, ita ut fiat curia venitio. Quando, autem, res suulentur à principio tradita in dotem non astimata, ita ut curiam dominum ad uxorem pertinere, si postea ex interculo conuenienter inter uxorem & curiam, ut conferentur traditae in tanta, vel tanta astimatione, quam vir deinceps debet loco dotti, ait Laffare ibidem num. 37. ex ta li venditione dber alcaula: quoniam tunc res illa non dantur mariti *en casamiento*, sed antea erat datus, & postea ex interculo fit eorum venditio. Vtrum autem validus sit isti contractus inter coniuges ita ex interculo. Lex si ita constante, iuncta ante-
cedente ff. iiii. iur. & ff. iiii. mulier. ff. de pac. do-
tal. validum eum pronunciant, modo id utile sit uxori. Addite tu, & modo ea via vir non censeatur aliquid donare uxori: nam tunc, quoad id, effet donatio inter coniuges, quæ valida non effe, nisi mor te confirmitur, iuxta ea quæ de donationibus inter
coniuges suo loco dicta sunt. Atque ita ad concordiam adduci possunt: Couar. de præc. qq. ca. 28. n. vlt. verf. 11. & Laffarte vbi supra num. 38. dum Couarru cum aliis, quos citat, negat eum contractu esse validum, quia eis letacione inter coniuges, & dum Laffarte validum, iuxta curia citata, cum affir-
mat, si uxori vir sit.

Eadem lege s. i. libellum iungitur, vt alcaula non fol-

Anat de los bienes de los difuntos, que se repartieren entre sus herederos, aunque interuenan díneros, y otras cosas entre los tales herederos para lo igualar. La alarma bvi supra à numero 42: longant tis disputatio invenit diuinitus retor communius aliquibus pro induvio, his illi heredes sint, sive locutj, qui tales esse in communes diuidantur ac ditribuantur inter eos quam partem quicunque praecipuum, plenō domino nio ac iure, accipere debeat, contractus est, & qualiter contractus dici debet. Et quidem, contractum est, nulli potest esse dubium cum sit platum in idem placitum ac confessus, quo singuli ceteris cedunt ac concedunt dominium pro induvio, aut ius, quod habebant in ceteras partes, vt vniuersitate plenum dominio, aut iure, accipiat partem, quia omnes conuenient ut accipiat.

Buenum, ut accipiat. Quia autem contractus sit. Lascare arbitratu-
eis permutationem, quia vniquisque eorum per-
mutat cum reliquo coheredibus dominium, quod
pro individuo habet in reliquis partibus, pro domi-
nio, aut iure pleno partiis, quam diuisione accipi-
fero pro domino, aut iure, quod colazeres pro in-
dividuo habeant in ea parte. Vnde consequenter
intendit, etio extranea pecunia ab ea hereditate
aut extranea alia res non interueniatur, ut dividuo per-
ficiatur, debet ei a quoque, fecito priuile-
gio huius legis, alcaulam ex tali diuisione per
partitione, iuxta valorem domiorum pro individuo in re-
liquis partibus, quod vniquisque alijs cedit, et
permittat, pro simili domino ceterorum in ea par-
Cte, quam iure pleno iure ex ceterorum confundens
accipit. Atque debet res ipsa alcaulam dicturus
est ex simili partitione bonorum communium fo-
ciorum: eo quid in ea diuisione concecum non
repperitur simile prilegium et, quod concecum
est partitione inter heredes bonorum hereditatio-
rum; tamet Lascare non sibi confiter, et tandem
concludat, neque ex ea diuisione inter focios debe-
ri alcaulam.

Ego vero exstimo, cu contra dictum non esse per-
missionem, sed illi similem, vt affirmat gloria fe-
cunda, prima, Cod. commu. vtriusque iudic. quic-
quid in contrarium dixerit, non recte Paulus Ca-
taphrensis: sed neque esse alienationem, vt Lassarte ve-
bi supra numeri 47. fatur, & concinit authentum
de litigio in principio illis verbis: Quando res litigio-
sa per successione ad heredes pertinuerint, non debet al-
ienatio intelligi carum inter heredes diuisio, cum nulli
heredi concedatur a reliquis pars bonorum
antea omnibus communium, quae non est tota li-
bus totalitate rei, sed non integræ ac pleni dominio,
sed partialis partialitate dominij; eo quod singuli
euent domini totius partis, & reliquum, sed pro
indiviso, atque adeo partialiter partialitate dominij,
& non rei, comparatione omnium, & singula-
rum, quantumcum que minutarum. Meo autem nudi-
cio, contractus ille est innominatus, quo dominum
illud totale, totale earum omnium rerum, & to-
talitate dominij, seu paratione omnium hæ-
reditum, aut fociorum, & parte pro indiviso, paria-
litate dominij, & non rerum, comparatione singu-
lorum, communi consensu appropriatur singulis
totalitate dominij in diversis partibus integrantibus
eum bonorum vincularitatem, in ea proportione
quoad valorem earum portionum, in qua co-
heredes habent partiale dominium pro indivi-
so in toto, cedentibus singulis in reliquis partibus
dominio pro indiviso, vt reliqui limiter cedant.
Vnde est contractus innominatus, quo vnuquis
que credit alij partialitatem dominii ceterarum par-
tium, ut plici vicissim cedant partialitates dominij eiu-
sus integrantis partis, quam plic accepti, atque adeo
reducuntur hic contractus ad contractum impensis.

seruum agri & fanis, quas exprimit ex lege illius verbis. Pero que si los dichos hostios rendieren confites de qualquier manera, o diacritos, o botes de conferna, e otras semejantes cosas, que suelen dar a fanos, que de estas, y de otras semejantes paguen alcancia. Si autem dicamentum, aut ad id inferiens, tale sit, ut arte sit confectum, ut in ea lege connumerantur, aguas de alguitares, roba eft, sublimata aqua, vt borraginis, endiuze, rofarau, & similares (qua aliquorum medicamenta simplicia videbantur appellanda) ex illis dividuntur alcancia non solvantur.

19 Lege 10. tit. 18. lib. 6. noue collectionis sic habetur. Es nuda mercede, que no se pague alcancia alguna de los captivos, y ganados, o de otras cosas, que qualquier persona, anf de caudillo, como de apie, sacaren de tierra de moros en tiempo de guerra, y las vendieren en estos muerhos reinos, o los por ellos, despues de facado y puesto en almo, y que esto se entienda de la prima renta. Sermo eft de captis bello iusto ex hostibus. Etidem intelligerem de captis bello iusto ex quibusunque alios hostios iunus regni, quod pri mo tales erit a capitebus, aut ab alijs loco ipsoforum, venderentur, aut permutterantur.

20 Alcancia iam debita, & prima statuta eas non solvencibus quanto tempore, si non exigantur, pre scribantur, ita vt deinceps a debitoribus earum exigi no possint, lib. 1. 19. & 20. tit. 1. 7. lib. 9. noue collect.

Qui facere teneantur debitoribus alcanciarum, vt contractus, & alcancias manifestent, ne incidunt in penas aliquo eis statutas: & quas diligencias facere possint exactores horum tributorum, habetur tit. 19. lib. 9. noue collect.

D I S P V T . 665.

De tributo Lusitano, quod Emposicam vocant.

S V M M A R I V M .

1 Tributum impositionis Lusitanum quid, quibusque in locis solvatur.

Hoc peculiare tributum solvunt in Lusitania Regi ciuitates Olyfipo, Euaria, & Scalabis (Sanarem hodie vocant) & earum territoria. Cum regni illius constitutio ac statuta, loca, in quibus curia Regis comoratur teneantur toti curia Regis praefare hospitium, internum dum curia in eis comoratur; frequenter multo in eis tribus locis, quam in alijs eius regni, curia commoraretur, notable que grauamen habitatores eorum sentirent a hospitio, attinuerunt ad curiam, tam frequenti, & tanto tempore; potius elegerunt conferre Regi aliud tributum, quam fubiectos esse, vt vellet, nollet, tenerent eiuniodi hospites in suis dominibus suscipere, internum non sine periculo adulteriorum cum ipsorum vxoribus, & super filiarum. Atque, vt ab eo onere de aponaduria, vt vocant, liberarentur, Regi conceferunt tributum quoddam, tum in quibusvis alijs rebus, quae venderentur, tum praecepit in vino, quod non per amphoras integras, sed minutus eis in locis vendentur. Atque statuerunt, vt deinceps vini amphora, quae antea constabat duodecim mensuris, quas canadas vocant, ita Castella vero ac umbribus dicimus, datur detinere in tredecim minores, & vna attinet ad Regem in impositionis tributum. Atque, quamvis valorem illius i Regi solvant, qui vinum vendunt minoribus mensuris, quam sit amphora: emptores tamen illud solvant: quoniam minores haec mensura tanto pretio venduntur populo, quanto venderentur.

D I S P V T . 666.

Quis imponere tributum possit.

S V M M A R I V M .

- 1 Tributum quis imponere possit.
- Refib: liber in suis subditos pavem cum Regibus potestatem habent.
- 2 Tributum imponens sine legitima ad potestate, quas penas incurrit, etique bodie excommunicatus de causa Domini.

Dicendum est consequenter, quae conditioes necessaria sunt, ut tributa sint iusta, ac debentur in conscientie foro. Atque prima conditio ad id necessaria est, ut imponatur ab habente ad id autoritatem. Vt autem doctores

tur, si essent maiores, ut pretium vnius ex tredecim Regi solvatur. De iustitia illius tributi, non est cui dubitemus: cum ex pacto horum populorum cum Rego, loco illius alterius oneris solvatur: quare, si il luc alterum onus iustum erat, & hoc tributum est iustum, si per se solum sumatur. Postea vero Rex Sebastianus statuit, ut in toto Lusitanie regno, non solum vini mensura, sed etiam trinitas, atque aliarum rerum, effluent aquales: atque ita amphora vini ceperit in eis tribus locis costare solum duodecim maioriis mensuris, quas canadas vocant, ut ante constabat: relinquendo videntibus vinum, ut in pretio cuiusque harum mensurarum tantum accrescerent, quantum fatis estet ad solvendum Regi decimam tertiam partem pretij, ut ante soluebatur. Confilio vero, & suggestione mea, dum Eutorre doceretur, & ibi commoraretur Sebastianus Rex, factum est, ut tributum hoc incipiat retinere (ut vocante) non fine magno tunc encomiamento Regis, & maiori illius ciuitatis, sublatissim de medio ingenti periculo animum, sublatissime frequentibus scrupulis in confessionibus audiendis, eorum, qui frequentissime, cum videntur viginti, verbi gratia, amphoras vini per minores mensuras, occupabant dimidium, & interdum plus, atque interdum minus, ne tantum tributum soluerent: neque ita facile, neque ab omnibus confessariis inducebantur, vt restituissent, multique ex ijs, qui in id crimen incidebant, nullo scrupulo tenebantur, neque id ad confessionem deferebant. Cum autem periculum hoc animatum, sepiussem estem expertus, & a quodam viro feculari, prudente, ac timorato, qui bonum populi tunc curabat: intellectis, non magnos reditus ex eo tributo eius ciuitatis deuenire quotannis ad Regem: fere totam eam summam insumi in stipendiis publicorum ministeriorum, qui curam iudicabunt de eo tributo & vt colligatur, habebant, quicquid efficiabat non sine magna vexatione, nec sine multis permixtis abusis in perniciem suarum animarum, ut in similibus rebus euenerit solet, alloqui feci Regem vt contentus esset sibi ipsi tota ea summa, quae magna ex parte distribuebatur inter ministros illos publicos, & quam deinceps ciuitatis ipsa Regi integrâ soluerent, contribuentibus ad illam, qui in ea ciuitate habent vineas (ferè enim hi soli in ea ciuitate vinum vendunt) pro quantitate vinearum eundem, quod & factum est, non sine ingenti latitia & commodo populi, eorum praeferunt, qui vineas possidebant. In meo autem discepsit in Lusitania audiuit, non defuisse, qui Regi nostro Philippo suggesterit, longe maiorem summam ei obuenturam si tributum illud solueretur, ut ante soluebatur, obtinuisseque, vt rediret ad primitum statum, non sine magna ciuitatis illius meroe, ac vexatione. Nescio quid hodie habeat de re.

D I S P V T . 666.

Quis imponere tributum possit.

S V M M A R I V M .

- 1 Tributum quis imponere possit.
- Refib: liber in suis subditos pavem cum Regibus potestatem habent.
- 2 Tributum imponens sine legitima ad potestate, quas penas incurrit, etique bodie excommunicatus de causa Domini.

doctores communiter colligunt ex cap. super quibusdam §. præterea de verb. signif. ex cap. innovamus de ceteris, eiusmodi sunt, legitimi Imperat. Reges, & cœcilia vniuersalia. Nominis Regū intelligitur, qui non recognoscunt superiorē, vt ferē omnes Reges hodie cum non recognoscunt in temporalibus. Aut saltem, qui quoad administrationem sui regni, tributorumque impositionem, cum non recognoscunt, intelleguntur præterea respublica libera, que superiore in temporalibus similliter non habent, ut sunt hodi Venetorum, Genuenorum, & alia similes. Eiusmodi enim respublice in suis subditos parrem cum Regibus potestent habent. Atque, ut vniuersum dicam, qui superiore temporale non habent, imponere sibi subditis tributa possint, si ad finitimi reliquæ conditions necessariae, quas sequentib[us] disputationibus explicabimus.

Sub Concilio generali fuisse Pontificis intelligitur, qui parem cum vniuersali Concilio potestatem habet, et que illius caput, & est supra reliquum eiusdem concilij, vt vtrumque in materia de fide ostendimus. Quando autem audis generale concilium, aut Summum Pontificis, imponere posse tributum, Intellige, comparatione laicorum minimè fibi quo ad tempore dominum subditum, quantum præcise necessitas finis spiritualis omnino postular: scilicet enim ea indigentia finis spiritualis, Summus Pontificis, & eadem ratione concilium vniuersale, nullam potestatem in laicos habet, vt disput. 29. est ostensum: ac proinde imponere eis non potest tributa. Eis vero, qui quoad tempore dominium sunt ei omnino subiecti, quales sunt, quid de teis sunt per trianon Ecclesiæ, imponere tributa potest, vt & certi Reges imponere sibi subditis ea possint: habet quippe Summus Pontificis corrum comparatione parum, tandemque, cum Regibus potestat, vt dis. 29. citatum dictum est.

Ciuitates superiores habentes, & reliqui, qui superiore in temporalibus recognoscunt, imponere non possunt tributa abfque vno superiorum facultate, vt colligatur aperte ex cap. innovamus de censib. ex cap. super quibusdam de verb. signif. ex l. v. & g. ff. de publican. & ex l. 1. 2. & 3. Cod. vecigial. nou. inst. non pos. Ex eorum vero facultate imponere possunt, quantum eis permissum, vt ex eisdem iuribus liquet. Hinc est, quod Reges, & alii principes feudatarij Summo Pontifici, eijs proinde subiecti, & inferiores in temporalibus, si eam potestatem ad Summum Pontificem cum temporali dominio acceperint, vt Rex Neapolitanus accepit, imponere tributa possint in terris talis feudi. Ciuitates etiam Regibus subditæ, facultatem habere solent ad collectas subditis imponendas ad ea, quae ad necessarios sumptus publicos necessaria sunt, quido alii de non habent, vnde fiant. Eandem etiam facultatem habere solent ciuitates oppida. Quin potius id cum regimine ipsoforum est coniunctum.

Qui superiore non habet in temporalibus, si ex coniecturine antiqua, de cuius initia nulla extet memoria, accipere coniecture tributa aliqua, legitime in posterum ea recipit, etio non confitit de facultate ad id superioris: quoniam ex tanto tempore presumunt interuenire omnia ad id necessaria. (Ex cœpi, nisi aliunde sint conjecturae sufficientes, semper ea accepit cum malo fide) ita habetur cap. super quibusdam §. præterea de verb. signif. inde iusti Panor. Minus autem tempus, quam hoc, non erit fatis ad prescribendum fine titulo eiusmodi ius vetigium, & similium rerum, quas supremus princeps ratione sua dignitatem referat, vt notari Panor. & nos cum codem Panor. Bart. & alij, ostendimus dis. 75. vbi de hac re copiose diximus, utramq[ue] ciuitatum Lusitanæ, & huius regni, quae conjecturas

Tom. III.

tradunt, quando censendum sit possessionem ei modi iuris, etiam si à tempore sit, de cuius initio non extet memoria, tuisse mala fide, ac proinde id non sufficere ad præscriptionem. Ibi etiam diximus cū Courortuia non satis esse ad præscribendam eiusmodi ius cum titulo aduersus principem, spatiū quadrigentis annorum, sed necessarium esse spatium centum annorum. Legē quæ eo loco dicta sunt.

Alfonſus à Caffro 1. de leg. penal. cap. 10. reprehendit Ioannem Med. quaf. 13. de relitut. colligen tem ex cap. super quibusdam §. præterea de ver. signif. antiquam coniecturam accipiendi tributa, tributare potestatim imponendi noua tributa ei, qui taliter habet coniecturam. Quavis autem verum sit, id directe in eo capite non continet, sed solum ex eo capite habet, antiquam coniecturam in accipiendi tributum aliquod, parere ei ius via præscriptionis illud in potestatibus accipiendi, qui potestatē item alioquin non habet ad illud de noto imponendum: quoniam item verum sit, confectionem hanc esse nullam: hic ex antiqua coniecturine, de cuius initio non extat memoria, accipit tale tributum, ergo potest illud augere, aut imponere aliud de noto, nullominus, si aliquis sit in antiqua coniecturine imponendi noua tributa, aut augendi iam imposita, quia probatur, a tempore, de cuius initio non extat memoria, varijs temporibus noua imposita tributa, aut auxilie imposita, tanquam qui potestatē ad id habetur, tisque ea coniecturine præscriberet taliter potestatē ex iusta causa noua imponendi tributam, & antiqua augendi.

Qui fine legitimā ad id authoritatē, tributa imponere possit, excommunicatus est, si admittit, non desistat, & non satisfaciat c. si quis Rompetas 24. q. 3. & c. innovamus de censib. Imo est hodie excommunicatus excommunicatione Cen. Domini, vt inferius dicimus. De iure vero Cesarico, est perpetuus exilio damnandus, vt habetur l. vit. C. vecigial. noua inst. non posse.

D I S P V T . 667.

Ex qua causa tributum de novo imponere aut augeri possit: & num, ea cessante, tributum cessare etiam debeat.

S V M M A R I V M .

- 1 Tributum sit iustum ac debetur, imponi ex iusta causa debet, & que talis sit censenda, nec plus imponi debet, quam causa exigat: eaque cessante, cessare debet, nisi adit alia iusta.
- 2 Tributum grauius, quam postulat legitima causa, at que adeo iniustum sit imponat principes, aut concedat procuratores, & peccant contra iustitiam, & restituere populo tenentur incrementatum.

3 Tributum sit ad defensionem concedatur, & principes, si negligunt ac culpa non defendat, restituere tenet, subditis damna, ex ea negligencia illis sequentia.

4 Tributum quoniam populis principes præstat debet, si ut abfque sua culpa, sine sua præterita culpa eiis indiget. Et ad que principes subditis teneantur, & cum quanto restituere onere.

5 Tributum non a exigendi principes, qui se periculo exposuerint, & inordinatis largitionibus ac sumptibus, contra iustitiam adverterint, & subditos grauius peccant.

6 Tributum si imponitur sit in perpetuum, quæsi in patru, non cessante causa, ob quam fuit imponitum. Et quando aquitas ejet, ut minueretur: aut certe incrementum afferari debetur in re publice bonae.

Z 2 Tri-